

ΔΡΑΣΗ

για

ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 40 • 4ος ΧΡΟΝΟΣ • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1995

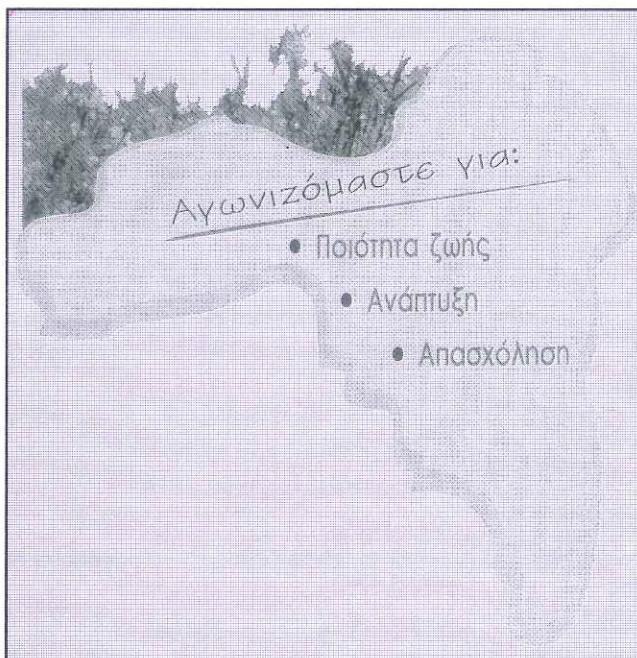
Η Αττική πρέπει να zήσει

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η συνάντηση εργασίας που διοργάνωσε το ΕΚΑ για την "Βιώσιμη ανάπτυξη στην Αττική".

Παραθέτουμε αποσπάσματα της Εισαγωγικής ομιλίας του Προέδρου του ΕΚΑ κ. Χρ. Πολυζωγόπουλου.

"Η αποβιομηχάνιση, η τριτογενοποίηση, η άνθιση της παραοικονομίας, η περιθωριοποίηση σε σχέση με την επίσημη αγορά εργασίας, όλο και περισσότερων εργαζομένων - κυρίως των νέων, των γυναικών και των αλλοδαπών που κατακλύζουν την Αττική ως οικονομικοί μετανάστες - ο κοινωνικός αποκλεισμός που απειλεί όσους μένουν για πολύ καιρό στην ανεργία, η γήρανση του πληθυσμού της παραγωγικής δραστηριότητας, αποτελούν για τα συνδικάτα αδυσώπητες προσκλήσεις.

Απαντάμε σε όλες αυτές τις προκλήσεις αναζητώντας νέες μορφές και νέους τρόπους ενεργού παρέμβασης των συνδικάτων. Αυτή η αναζήτηση μας οδηγεί να διερευνήσουμε από κοινού με όλους τους εν-

διαφερομένους ένα ρεαλιστικό πρότυπο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ένα οικονομικό μοντέλο μέσα το οποίο πρέπει:

- Πρώτον, να μπορεί να σταθεί στην Αττική, στις σημερινές

οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες.

- Δεύτερον, να είναι ικανό να αντιστρέψει την αντιφατική πορεία του λεκανοπεδίου από το μαρασμό του εργατικού εισιδήματος, την επιδείνωση

των όρων της καθημερινής ζωής, την ανεργία, την περιβαλλοντική υποβάθμιση και τελικά, την κοινωνική έκρηξη.

Αυτά είναι τα στοιχεία που περικλείει για μας το ερώτημα της βιωσιμότητας. Θα ήθελα στο σημείο αυτό να επισημάνω μια σκόπιμη πρόκληση που εμπειριέχεται στο ερώτημα της βιωσιμης ανάπτυξης.

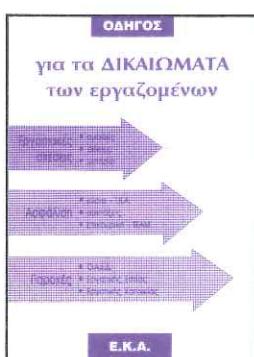
Οι ειδικοί συνηθίζουν να μιλούν για «βιώσιμες» επιχειρήσεις - όχι για βιώσιμη ανάπτυξη. Η φιλολογία για το κρίσιμο θέμα των ναυπηγείων, ξανάφερε αυτή τη λέξη με οδυνηρό τρόπο στην επικαιρότητα.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε όμως ότι, για μας, μια βιώσιμη λύση στο πρόβλημα της ανάπτυξης δεν μπορεί να δοθεί μόνο με βιώσιμες επιχειρήσεις. Δεν λύνεται μόνο με αύξηση του τζίρου. Δεν λύνεται με αύξηση των κερδών και βάθεμα των ανισοτήτων.

Πιστεύουμε πως τα «αναπτυξιακά» πρότυπα που συνδυάζουν από τη μια επιχειρήσεις που ευημερούν στα φανερά και στα κρυφά και από την άλλη

Συνέχεια στη σελίδα 4

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΤΟΥ ΕΚΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΑΣ

Ολόκληρο το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει για τις συνθήκες εργασίας και τα εργατικά ατυχήματα περιλαμβάνει ο οδηγός για τα δικαιώματα των εργαζομένων τον οποίο εξέδωσε το ΕΚΑ.

Σε ειδικό κεφάλαιο με τίτλο «Συνθήκες εργασίας - εργατικά ατυχή-

ματα», περιγράφονται και αναλύονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων καθώς και τα δικαιώματα των τελευταίων (για την υπογραφή κανονισμού εργασίας τη συγκρότηση επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας για διενέργεια διαβου-

λεύσεων αλλά και ελέγχων κ.λ.π.)

Τέλος, αναφέρονται οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και τα δικαιώματα όσων πλήγησαν είτε από κάποιο ατύχημα είτε από τις επαγγελματικές ασθένειες.

Ηλεκτρομαγνητικά πεδία και υγεία Τί τελικά συμβαίνει;

Επειδή πολύς λόγος γίνεται τελευταία και οχι αδικαιολόγητα για τις πιθανές βλαπτικές επιδράσεις από την αυξημένη έκθεση του ανθρώπου σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία ιδιαίτερα με την αυξημένη χρήση προϊόντων νέας τεχνολογίας όπως κινητή τηλεφωνία κλπ., και η Ευρωπαϊκή Ένωση με πρόσφατη αποφασή της ανέθεσε την διενέργεια μεγάλης έρευνας για την καλυτερη εκτίμηση των πιθανολογιζόμενων κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου.

Περιμένοντας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας και με την ελπίδα ότι αυτή την φορά δεν θα πέσουν θύματα συμφέροντων και σκοπιμοτήτων, παραθέτουμε ορισμένες από τις επιδράσεις όπως αυτές αναφέρονται σε πρόσφατο τεύχος του περιοδικού JANUS της ΕΕ.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

Υπόνοιες/Θεωρία/Υποθέσεις

Αποτελέσματα των πειραμάτων σε ζώα.

Εκτίμηση της ομάδας εμπειριγνωμόνων σχετικά με την επίδραση στους ανθρώπους.

Μόνιμες επιδράσεις στο νευρικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου του εγκεφάλου;

Βλάβη στο σύστημα αναπαραγωγής. Αποβολές παραμορφωμένα παιδιά, στειρότητα κλπ.;

Καρκίνος;

Επιδράσεις στο ανοσοποιητικό σύστημα και στα αιμοποιητικά όργανα;

Φαίνεται από μερικά πειράματα σε ζώα ότι τα νευρικά κύτταρα και ο νευρικός ιστός ενδέχεται να υποστούν βλάβη.

Οι επιδράσεις των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στους όργανους πειραματοζώων μπορεί να συνεπαγόνται μειωμένη ικανότητα αναπαραγωγής.

Επιδράσεις στην ανάπτυξη και την εξέλιξη του εμβρύου.

Άλλωιστη συμπεριφορά του γόνου. Πιθανές παραμορφώσεις.

Υπόνοια ότι ηλεκτρομαγνητικά πεδία μπορεί να συμβάλλουν στην ανάπτυξη καρκίνου.

Η θερμότητα από τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία αναστέλλει τη λειτουργία των λευκών αιμοσφαιρίων που είναι γνωστά ως κύτταρα "δολοφόνοι".

Δεν υπάρχουν αποδεδειγμένα επιδράσεις στους ανθρώπους, αλλά αυτό μπορεί να οφειλεται απλώς στην έλλειψη ερευνών στον τομέα. Η αυξημένη χρήση αποτελεί επαρκή αιτία για τη διερευνηση πιθανών ανεπιθύμητων επιδράσεων στη λειτουργία του εγκεφάλου και των νεύρων. Η βλάβη μπορεί να συμβεί σταδιακά κατά τον ίδιο τρόπο που επιδρύουν οι διαλύτες ή άλλες χημικές ουσίες.

Ευαίσθητα όργανα όπως οι όρχεις η τα έμβρυα μπορούν να υποστούν μόνιμη βλάβη. Αυτός είναι άλλος ένας λόγος για να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί.

Μικρές υπόνοιες ότι τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη καρκίνου.

Δεν έχει αποδειχθεί για τους ανθρώπους αλλά αυτό μπορεί να οφειλεται απλών στην έλλειψη ερευνών στό τομέα. Άλλη μια αιτία για να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί.

ΔΙΑΛΥΤΕΣ

Οι οργανικοί διαλύτες είναι παρόντες στήν καθημερινή μας ζωή είτε αυτούσιοι είτε σε άλλα προϊόντα όπως πετρελαιοειδή και άλλα υλικά και ενωσεις όπως επίσης και σαν παράγωγα μίας σειράς παραγωγικών διαδικασιών στην βιομηχανία. Οι διαλύτες με την μεγαλύτερη διάδοση και χρησιμοποίηση σε επαγγελματικού χαρακτήρα δραστηριότητες είναι:

Ακοόλες

Μεθάνιο
Αιθανόλη
η- Προπανόλη
Ισοπροπανόλη
η-Βουτανόλη
Βουτανόλες

Γλυκόλ-αιθέρας

Μεθυλ-γλυκόλη
Ακετομεθυλογλυκόλη
Αιθυλογλυκόλη
Ακετοαιθυλογλυκόλη
Βουτυλ-γλυκόλη

Εστέρες

Αιθυλοακετοεστέρας
Βουτυλοακετοεστέρας

Κετόνες

Γλυκολ-εξανονη
Μεθυλοισοβουτυλκετόνη

Αλογονομένοι υδρογονανθρακες

Μεθυλενοχλωριδία
Τριχλωροαιθυλένιο
Τετραχλωροαιθυλένιο
1,1,1- τριχλωροαιθάνιο

Αρωματικοί υδρογονανθρακες

Βενζόλιο
Τολουόλιο
Σωρένιο
Ξυλένιο
Τριμεθυλοβενζόλιο
Βιομηχανικό πετρέλαιο
Επτάνιο
Οκτάνιο
Κυκλοεξάνιο

Το κεντρικά νευρικά σύστημα αποτελεί το όργανα στόχο στόν οργανισμό τών ατόμων που εκτίθενται επαγγελματικά (λόγω της επαγγελματικής τους δραστηριότητας στους οργανικούς διαλύτες).

Νέες μέθοδοι αναπτύσσονται για την ανίχνευση των πρωτίων σημείων και εκδηλώσεων από την έκθεση στους παράγοντες αυτούς στά συγκεκριμένα όργανα. Μεταξή αυτών περιλαμβάνονται και οι δοκιμαστές συμπεριφοράς (Behavioral test methods) προκεμένου να εκτιμηθεί η νευροτοξικότητα των διαλυτών.

Αρκετές από αυτές τις δοκιμασίες, (test) μπορούν να χρησιμοποιηθούν σάν μιά

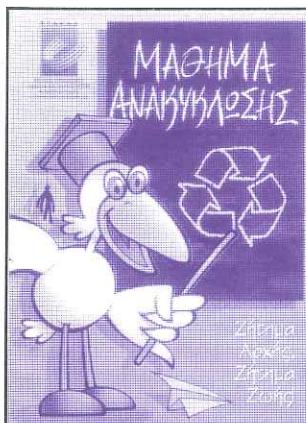
ευαίσθητη μέθοδος για την επίβλεψη της υγείας των εκτιθημένων στούς οργανικούς διαλύτες στους χώρους εργασίας, συμπληρωματικά των παραδοσιακών μέτρων επαγγελματικής υγιεινής και της ιατρικής της εργασίας.

Συμβάλοντας έτσι στήν αποτελεσματικότερη προώθηση προληπτικών μέτρων.

Επισης οι γλυκολικοί αιθέρες μπορούν νά έχουν σοβαρές επιπτώσεις στήν υγεία όπως, βλάβες στο έμβρυο, αυτόματη αποβολή του εμβρύου και μείωση της γονιμότητας.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Πράξη ενθύμισης
και προσποτικά

**Το πρώτο
πετυχημένο βήμα έγινε**
ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΕΚΑΝ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ
ΑΠΟ 5.000 ΤΟΝΟΙ ΧΑΡΤΙΟΥ

ΣΩΤΗΚΑΝ

περισσότερα
από 70.000 δέντρα.

ΞΕΙΚΟΝΟΜΗΘΗΚΕ
ενέργεια ίση με 5.500.000
κιλοβατώρες.

ΔΕΝ ΠΑΡΗΓΑΓΕ

καθόλου σκουπίδια επί¹
ένα χρόνο μία πόλη
15.000 κατοίκων.

ΞΕΙΚΟΝΟΜΗΘΗΚΑΝ

1.500.000 m³ νερού,
ποσότητα που καλύπτει
την ύδρευση της Αθήνας
για τέσσερις μέρες.

Λοιπόν το σκέφτεσαι;
Η διαδικασία είναι απλή:
Ρίχνεις στη θυρίδα των
ειδικών κάδων της γειτονιάς σου **ΜΟΝΟ** εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία,
κάθε είδους έντυπα, χαρτί
γραφής, γραφομηχανής ή
κομπιούτερ.

Η διατήρηση των οικοσυστημάτων προϋπόθεση Επιβίωσης

Διατήρηση των οιχών και των ζωνών

Ανακοίνωση της Επιτροπής για το στρατηγικό πλαίσιο μιας πολιτικής που αποβλέπει στην ορθολογική χρησιμοποίηση των πόρων των υγρών ζωνών και στη διατήρηση των λειτουργιών και του πλούτου αυτών των τελευταίων για τις μελλοντικές γενιές.

Η εν λόγω ανακοίνωση παίρνει υπόψη όχι μόνο το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά επίσης και τις κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα που διέπουν τη συνεργασία με τις χώρες της μεσογειακής Λεκάνης και τις περιοχές της Βαλτικής Θάλασσας, με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και τις χώρες της Ασίας, με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού και με τις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής καθώς και τις υποχρωσεις της Ε.Ε. σε παγκόσμιο

απίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της Agenda 21. (Ρίο 1992).

Οι υγρές ζώνες είναι σημαντικότατα οικοσυστήματα όχι μόνο επειδή έχουν γίνει σπανιότατες και επειδή απειλούνται σε μεγάλο βαθμό, αλλά επίσης γιατί εκπληρούν βασικές λειτουργίες, παρέχουν τους αναγκαίους πόρους εφ'όσον υποδέχονται ορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες και αποτελούν μια σημαντική πολιτιστική και φυσική κληρονομιά.

Η σημασία τους αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι αποτελούν το μόνο μεγάλο οικοσύστημα στο οποίο εφαρμόζεται μια Διεθνής Συνθήκη «η Σύμβαση του Ramsar».

Όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. πλήν του Λουξεμβούργου είναι συμβαλλόμενα μέρη αυτής της συνθήκης, η οποία τέθηκε σε ισχύ πριν από 20 χρόνια.

Περισσότερες από

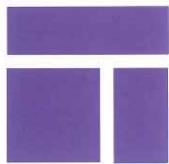
τις μισές υγρές ζώνες της Ευρώπης εξαφανίσθηκαν πρόσφατα, θύματα της αστικοποίησης, της ανεξέλεγκτης εκμετάλλευσης και των περιβαλλοντικών επιθέσεων.

Θα πρέπει να μας προβληματίσουν έντονα οι καταστροφικές πλημμύρες, όπως αυτές που έπληξαν πρόσφατα πολλές χώρες τις Ε.Ε. στο να αντιληφθούμε τον μείζονα ρυθμιστικό ρόλο που μπορούν να παίξουν οι πεδιάδες που πλημμυρίζουν, οι εκβολές των ποταμών και τα δέλτα.

Θα πρέπει να χαλιναγγήσουμε την «αναπτυξιακή μας φόρα» όταν αυτή καταστρέφει γεωργικές καλλιέργειες για τον πολύ απλό λόγο ότι η φύση οταν «παραβιάζεται» εκδικείται απρόβλεπτα και τόσο έντονα που δεν είμαστε σε θέση να την αντιμετωπίσουμε.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επικαιρότητα

**Ανακοίνωση του
Ευρωπαϊκού Τεχνικού
Συνδικαλιστικού
Γραφείου
(BTS. TUTB. TGB)**

Επίκειται η πρόσληψη ενός ερευνητή υπεύθυνου για την παρακολούθηση & συμμετοχή στην δουλειά της Ε.Ε. στον τομέα των επικινδυνών χημικών ουσιών.

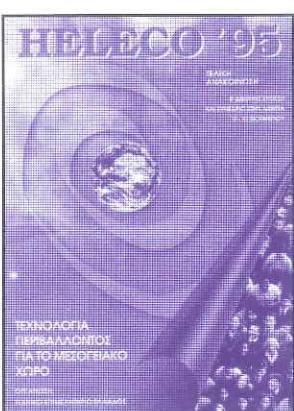
Αιτήσεις γίνονται δεκτές μέχρι 31 Οκτωβρίου 1995.

Πληροφορίες:
European Trade Union
Technical Bureau.
Tel. 00322 - 2240560
Fax. 00322 - 2240561

Την "ΔΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος:
Χριστίνα Θεοχάρη Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας
Χρήστος Χατζής. Υπεύθυνος Έκδοσης:
Χρήστος Πολυζωγόπουλος Πρόεδρος EKA
Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση:
EKA, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β
104 33 ΑΘΗΝΑ
TEL: 88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

**Διεννής Εκδεση και Συνέδριο για την Τεχνολογία Περιβάλλοντος
Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας 9 - 12 Νοεμβρίου 1995**

HELECO '95

Ξεκινάει στις 9 Νοεμβρίου η HELECO '95 που διοργανώνει το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ.κ. Στεφανόπουλου.

Τα στρογγυλά τραπέζια του Συνεδρίου αναφέρονται στα πιο κάτω θέματα:

- Στερεά απόβλητα - ανακύκλωση - συσκευασία.
- Βιομηχανικά αυτοχήματα, Διαχείριση Επικινδυνότητας.
- Αυτοκίνητο, νέες τεχνολογίες αντιρρύπανσης.
- Ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση νερού και ιλύος από επεξεργασμένα υγρά απόβλητα.
- Θεσμικό πλαίσιο προστασίας περιβάλλοντος.
- Ενέργεια και περιβάλλον. Ορια εκπομπών και αναπτυξιακές επιλογές.
- Επιχειρησιακή οργάνωση. Οι νέοι δρόμοι της οικολογικής διαχείρισης, της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η ΓΣΕΕ και το ΕΚΑ συμμετέχουν στην HELECO '95 με κοινό περίπτερο το υπ' αριθμόν 121. Σ' αυτό παρουσιάζεται η δράση των συνδικάτων για το περιβάλλον και την Y & A της εργασίας.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

ΥΠΕΧΩΔΕ.

Εκδόθηκαν τα πρακτικά της διήμερης συναντησης που διοργάνωσε το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανακύκλωση ελαστικών αυτοκινήτων και υπό την αιγίδα του

κό στις σημερινές συνθήκες αστικής διαβίωσης.

Είναι λοιπόν εύλογο το ερώτημα πως αντιμετωπίζουμε την υπόθεση της ανακύκλωσης του αυτοκινήτου και τι κάνουμε προς την κατεύθυνση της δημιουργίας των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ανακύκλωσή του.

Ενα μέρος του αυτοκινήτου αποτελούν τα ελαστικά.

Σύμφωνα με μία εκτίμηση η ετήσια ποσότητα των ελαστικών σε βάρος ανέρχεται στους 32.000 τόνους. Πρόκειται για μία καθόλου ευκαταφρόνητη ποσό <Κενό> τητα που μπορεί να αξιοποιηθεί, αρκεί βέβαια να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις όπως:

- προσδιορισμός και υιοθέτηση των τεχνολογιών ανακύκλωσης σε συνάρτηση και με την περαιτέρω αξιοποίηση των υλικών.
- δημιουργία εμπορικών δομών στις οποίες να μπορεί να λειτουργήσει η ανακύκλωση,
- ένταξη των πιο πάνω στο αναπτυξιακό πλαίσιο της εισιτόρου ανάπτυξης και διάθεση των αναγκαίων πόρων,
- συνεργασία των φορέων που εμπλέκονται στο θέμα, στη βάση κάποιων ρυθμίσεων που δεν θα δημιουργούν προσκόμιμα που θα έκαναν την διαδικασία αναπτυξιακή.

Η Αττική πρέπει να ζήσει

συνέχεια από σελίδα 1

λη εργαζόμενους που συντρίβονται οικονομικά, πολιτιστικά και κοινωνικά - τα μοντέλα δηλαδή εκείνα που συγκινούν τον νεοφιλελευθερισμό και όλες τις συντηρητικές δυνάμεις της κοινωνίας, πιστεύμουμε ότι πια, μόνο πληγές μπορούν να συντηρήσουν στην Αττική και να

ανοίξουν κι άλλες.

Με δυο λόγια: **για μας μια ανάπτυξη χωρίς κοινωνική ευαισθησία, μια «ανάπτυξη» με αύξηση της ανεργίας και μείωση του εργατικού εισοδήματος ΔΕΝ είναι ανάπτυξη.**

Το EKA είναι έτοιμο να συ-

μπράξει ενεργητικά για να βγούμε από την κρίση της απασχόλησης, του εισοδήματος, του περιβάλλοντος. Είναι έτοιμο να αναλάβει τις ευθύνες του για να περάσουμε από το σημερινό προβληματισμό στην αυτοιανή κοινή και αποτελεσματική δράση και πράξη που επιβάλλουν οι καιροί".